

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÖMER SABANCI'NIN
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMCİLİK KONUŞMASI

14 Aralık 2004
Antalya

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 **Faks:** (90-212) 249 13 50
Tel: (90-312) 468 10 11 **Faks:** (90-312) 428 86 76
Tel: (32-2) 736 40 47 **Faks:** (32-2) 736 39 93
Tel: (1-202) 776 77 70 **Faks:** (1-202) 776 77 71
Tel: (49-30) 28 878 6300 **Faks:** (49-30) 28 878 6399
Tel: (33-1) 426 516 40 **Faks:** (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayın Rektör, değerli öğretim üyeleri, sayın konuklar,
sevgili öğrenciler, değerli basın mensupları

TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sizlere hitap etme fırsatını bana verdiğiniz için, Akdeniz Üniversitesi'nin değerli rektörü, sayın Prof. Dr. Mustafa Akaydın'ın şahsında hepinize teşekkür ediyorum.

17 Aralık'a üç gün kala, herkeste bir gerilim, bir bekleme hali var. Böyle zamanlarda insan sıcak gündemin dışındaki konulara odaklanmakta zorluk çekebiliyor. Oysa ne bu kadar gergin bir bekleyişin bir anlamı var, ne de "Girişimcilik" konusunu sıcak gündemin dışında bir konu olarak değerlendirmek mümkün.

Açıklamama izin verin:

Türkiye bu güne benzer gerilimli ortamları çok yaşadı. Artık tecrübe kazanmış olmamız, konulara soğukkanlılıkla ve doğru açılardan yaklaşabilmemiz lazım. Hukuksal ve kurumsal belirleyiciliği olmayan, AB'nin iç politik ihtiyaçlarından kaynaklanan söylem ve manevralarla, meselenin özüne ilişkin tavırları birbirinden ayırt edebiliyor olmamız lazım.

Basına sızdırılan karar taslakları, aslında bir taktik mücadelesinin parçaları. Şunu biliyoruz ki son dakikaya kadar spekülasyonlar, taktik savaşları devam edecek. Ancak hükümet çizgisini belirlemiş durumda ve bu çizgiyi de kararlılıkla sürdürüyor.

Biz de AB ile müzakerelerin başlatılmasının yolunun Komisyon'un 6 Ekim 2004 tarihinde aldığı kararla açılmış olduğunu düşünüyoruz ve bu yolu kapatacak bir gelişmenin meydana gelmesini beklemiyoruz.

Burada belirleyici faktör, Türkiye'nin gelişmiş ülkeler arasında yer almasını sağlamak amacıyla başlattığımız değişim hamlesini sürdürebilmemizdir. Burada da girişimcilik çok önemli bir yer işgal ediyor.

Bakın, neden:

Türkiye ekonomisi, zorlu bir kriz ortamını geride bırakarak, önemsememiz gereken bir iyileşme çizgisi içine girdi. 2005 yılına çok az bir zaman kala, tüm olumsuz dış etkenlere rağmen, Türkiye ekonomisindeki olumlu gidişin sürmekte olduğunu söyleyebiliyoruz. Tüketimde ve yatırımda bir canlanma var. Ekonomik büyüme devam ediyor, kamu kesimi açığı ve yatırım-tasarruf açığı azalıyor. Enflasyon olumlu bir seyir izliyor, faiz oranları da bu seyri takip ediyor. Henüz yeterli olmasa da istihdamda dahi bir kıvrımdanma görebiliyoruz. .

Peki herhangi bir risk ya da sıkıntılı durum yok mu? Var.

Birincisi, bu gelişmeler cari açıkların artmasına yol açıyor, bunun belirli bir limitin üzerine çıkması halinde, ekonomik gelişmemizi finanse etmek için borçlanmada bugün sahip olduğumuz kapasite yeterli olmayabilir. Bir finansman güçlüğüyle karşı karşıya kalabiliriz.

İkincisi, ülkemizin zaten önemli bir sorunu olan işsizlik, krizle birlikte önemli bir artış gösterdi ve henüz ekonomi yeterince iş kapasitesi yaratabilme gücüne erişemedi.

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 Faks: (90-212) 249 13 50 e-mail: tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11 Faks: (90-312) 428 86 76 e-mail: ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47 Faks: (32-2) 736 39 93 e-mail: bxloffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70 Faks: (1-202) 776 77 71 e-mail: usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300 Faks: (49-30) 28 878 6399 e-mail: info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40 Faks: (33-1) 426 516 99 e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Üçüncüsü, yabancı sermayenin de yerli sermayenin de yatırıma çekilebilmesi, dolayısıyla yeni iş alanları yaratılabilmesi için gerekli ortam oluşturulmadı.

2005'den itibaren meydana gelmesi ihtimali üzerinde durduğumuz finansman açıklarının sağlıklı biçimde kapanmasının tek yolu, doğrudan yatırım yapmak üzere, ülkeye önemli miktarlarda yabancı sermaye çekebilme. İşsizliğin çözümünün de yatırımlar yoluyla yeni iş alanlarının yaratılması olduğunu biliyoruz. Yabancı sermayeye gerekli güven ortamını ve cazibeyi sağlayacak faktörler dünya koşullarında bir vergi sistemi, bürokratik engellerden arındırılmış bir yatırım ortamı, ekonomik istikrar, siyasi istikrar ve bunları güvence altına alan bir faktör olarak Avrupa Birliği ile tam üyelik yolunun açık olması.

Aslında bir yumağın içinde dolaşıyoruz ve dönüp dolaşıp aynı noktalardan geçiyoruz. Girişimcilik, bu yumaktaki iplerden birisi. Bu ipi çekip biraz daha yakından bakarsak, şunu görüyoruz:

Gelecek on yılda, Türkiye'de, geçmişe kıyasla daha fazla kişinin işgücü piyasasına girmesi bekleniyor. Özellikle kadın nüfusumuzun daha geniş bir kesiminin işgücü piyasasına katılacağı, tarım sektöründen gelen işgücünün de artacağı hesaplanıyor. Sosyal güvenlik sisteminin artan açıklarını dengelemek için kaçınılmaz olarak erken emekliliğin sona erdirilmesinin de işgücü arzını artırıcı bir etken olacağı düşünülüyor.

İşgücü piyasasındaki bu genişleme ancak yeni yatırımlarla emilebilir. Bu yatırımları kim yapacak? Bugün, kısa dönemli nisbi bir iyileşme gözlenirse de, kamu açıkları öyle boyutlara ulaşmış durumda ki., kamunun istihdam yaratması hemen hemen imkansız. Ya da daha doğru bir deyişle, istihdam açığını kamu sektörü eliyle kapamaya kalkarsak, bu bize altından kalkamayacağımız yeni yükler getirir.

Bu tespitlerin pratik sonucu şudur: İşsizlik oranının aşağı çekilebilmesi için, yerli ve yabancı özel sektör tarafından yılda 700.000'in üzerinde net istihdam sağlanması gerekmektedir. Koşulları ne kadar iyileştirirsek iyileştirelim, bu rakama sadece yabancı sermaye yatırımlarıyla ulaşmamız mümkün değildir. Yatırım ortamının iyileştirilmesi çalışmaları, elbette, yurt içindeki girişimciyi yeni yatırımlara yöneltme amacını da taşımak zorundadır.

Bir ülkede iş sahalarını yaratanlar girişimcilerdir. Bizim gibi işgücüne katılan nüfusu sürekli artan ülkelerde, her geçen gün daha fazla girişimciye ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırmalar, girişimcilerin, ekonomik büyümeye olumlu katkıda bulunduğunu, girişimci sayılarını yüksek oranlarda artırabilen ülkelerin işsizlikte de daha büyük oranda düşüşler sağladığını göstermektedir.

Yeni girişimler, piyasadaki rekabet baskısını artırarak, diğer firmaları, etkinliklerini iyileştirmeye ya da yeniliklere yönelmeye zorlar. Girişimciler piyasa ekonomisinin temel unsurudur ve elde ettikleri başarılar topluma zenginlik ve yeni iş olanakları, tüketicilere de tercih çeşitliliği sağlar. Girişimcilik ayrıca kişiye kendi potansiyelini ortaya koyma ve toplumdaki potansiyelleri değerlendirme olanağını verir.

Girişimcilik, sadece Türkiye'nin değil, bütün dünyanın yakından ilgilendiği bir konudur. Bunun en belirgin göstergesi Avrupa Birliği'nin oluşturduğu Lizbon Stratejisi'dir. Avrupa Birliği Lizbon Stratejisi'nin ana

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 Faks: (90-212) 249 13 50 e-mail: tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11 Faks: (90-312) 428 86 76 e-mail: ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47 Faks: (32-2) 736 39 93 e-mail: bxloffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70 Faks: (1-202) 776 77 71 e-mail: usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300 Faks: (49-30) 28 878 6399 e-mail: info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40 Faks: (33-1) 426 516 99 e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

ekseni, rekabet gücünü artırmak için, araştırma geliştirme ve yenilikçiliği teşvik ederek ve insana yatırım yaparak bilgiye dayalı bir ekonomiye ve topluma geçişi hızlandırmaktır.

Stratejinin önemle üzerinde durduğu alt başlıklardan biri yenilikçi işletmelerin, özellikle de küçük ve orta boy işletmelerin kurulması ve gelişmesi için elverişli bir ortam yaratılmasıdır. Lizbon Stratejisi'nde işletmelerin rekabet gücünün ve dinamizminin; yatırımların, yeniliğin ve girişimciliğin önünü açan, düzenleyici bir ortamın varlığı ile doğrudan bağlantılı olduğuna dikkat çekilmektedir.

Şimdi bir an için burada duralım ve Avrupa için geçerli olan faktörlerin Türkiye ile ilişkisini gözden geçirelim.

Yeni yatırımlara ihtiyacımız var mı? Var. Yeni girişimcilere ihtiyacımız var mı? Evet, var. Yatırımların, girişimciliğin, yeniliklerin önü açık mı? Hayır, değil.

Nasıl değil?

Her şeyden önce Türkiye'deki vergi sistemi yatırımcı için, girişimci için caydırıcıdır. Ücretler üzerinde çok büyük bir vergi yükü bulunmaktadır. Genel olarak vergi oranları sanayinin rekabet gücünü olumsuz etkileyecek seviyededir. Yüksek vergi oranları ve istihdam üzerindeki vergi yükünün yüksekliği, kayıt dışı ekonomiyi özendirilmektedir. Büyük boyutlara ulaşan kayıt dışı ekonomi, yarattığı haksız rekabetle özellikle yabancı yatırımcı için caydırıcı etkide bulunmaktadır.

Girişimcinin en önemli ihtiyaçlarından biri olan finansman konusunda ciddi sorunlar mevcuttur. Kullanılabilir kaynakların büyük kısmını verdiği yüksek faizle kamu kesimi çekmektedir. Ekonomide istikrar kalıcı olarak sağlanmadan, vadeler uzayıp faizler iyice düşmeden, küçük ve orta boy işletmelerin kaynak sorununu çözmek zor olacaktır.

Makroekonomik istikrar sağlanırken,

- Kamu kesimi küçültülerek özellikle ekonomi üzerindeki yükün azaltılması,
- Rekabeti ve yeni piyasaların gelişimini engelleyici düzenlemelerin kaldırılması,
- Çalışma hayatını düzenleyen mevzuatın esneklik ilkesine göre reforma tabi tutulması,
- Girişimciliğe hak ettiği önemin verilmesi ve girişimcilik ruhunun teşvik edilmesi,
- Girişimcilerin aldıkları risk ve ödüllerin hükümet politikaları ile yeniden düzenlenmesi,
- Risk sermayesi kurumunun geliştirilmesi,
- Bilimsel gelişmelerin ekonomik faaliyete yansiyabilmesi için gerekli önlemlerin alınması

girişimciliğin önünün açılması için atılabilecek başlıca adımlardır.

Türk sanayinin girişimcilik gücünün artması AB üyeliğine hazırlanan Türkiye'nin üyelik sonrasında AB'ye uyumunun kolaylaşması açısından da büyük önem taşımaktadır. Ekonomik performans ölçütü olarak kişi başına düşen gelir düzeyi ve istihdam oranı esas alındığında, AB ölçülerine yaklaşabilmemiz için gelişmiş ülkelere kıyasla çok daha yenilikçi ve üretken olmamız gerektiği açıktır.

TÜSIAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 Faks: (90-212) 249 13 50
Tel: (90-312) 468 10 11 Faks: (90-312) 428 86 76
Tel: (32-2) 736 40 47 Faks: (32-2) 736 39 93
Tel: (1-202) 776 77 70 Faks: (1-202) 776 77 71
Tel: (49-30) 28 878 6300 Faks: (49-30) 28 878 6399
Tel: (33-1) 426 516 40 Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Türkiye'nin yapısal dönüşümünü tamamlaması ve orta vadeli yeni bir büyüme stratejisine girmesi, özel sektörün ekonomideki ağırlığının artırılması anlamına gelmektedir. Önümüzdeki dönemde yatırım ve üretim yapacak, istihdam yaratacak olan kesim, yerli ve yabancı özel sektör yatırımcılarıdır. Bunlar arasında, yaratıcı ve yenilikçi bir yaklaşımla, istihdam/teknoloji dengesini iyi kuran küçük ve orta boy işletmeler kritik bir öneme sahiptir.

Bu tür işletmelerin ortaya çıkması, girişimciliğin geliştirilmesine ve yatırım ortamının iyileştirilmesine bağlıdır. Yukarıda sıraladığımız yatırımı caydırıcı etkenler ortadan kalkarsa gerek küçük ve orta boy, gerekse büyük boy yatırımlar için elverişli ve önümüzdeki üç yılda ortalama % 5'lik büyüme hedefinin yakalanması için gerekli bir ortam doğacaktır.

Kuşkusuz, bütün bunları akıllı bir strateji çerçevesinde gerçekleştirmeliyiz. Türkiye, hızlı büyümesini, sanayide sektörel öncelikleri, tarımda mevcut dinamikleri ve değişim ihtiyaçlarını dikkate alarak; bölgesel gelişmede denge, gelir dağılımında adalet gibi faktörleri hesaba katarak yönlendirmelidir.

Değerli Konuklar,

Sanayiye dayalı bir refah toplumu ve buna uygun bir siyasal ve sosyal gelişme çizgisi yaratmak istiyorsak, çok yönlü düşünmek, başımızı kaldırıp ileriye bakarak, yapımıza ve hedeflerimize uygun bir gelişme stratejisi belirlemeliyiz. Girişimcilğin özendirilmesi bu stratejinin merkezinde yer alması gereken konulardan biridir.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 **Faks:** (90-212) 249 13 50 **e-mail:** tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11 **Faks:** (90-312) 428 86 76 **e-mail:** ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47 **Faks:** (32-2) 736 39 93 **e-mail:** bxloffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70 **Faks:** (1-202) 776 77 71 **e-mail:** usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300 **Faks:** (49-30) 28 878 6399 **e-mail:** info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40 **Faks:** (33-1) 426 516 99 **e-mail:** satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org